

Datum
2024-11-22**Diarienummer**
M-2024-816Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Antagande av behovsutredning för 2025–2027

Ärendet

Ärendet avser antagande av behovsutredning för åren 2025–2027. Denna behovsutredning utreder hela tillsynsmyndighetens tillsynsbehov för åren 2025–2027 utifrån myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta en treårsperiod och ses över vid behov och minst en gång per år enligt 6 § 1 kap. miljötillsynsförordningen (2011:13).

Utredningen omfattar även tillsynsmyndighetens ansvar enligt kemikalielagstiftningen, strålskyddslagen, tobakslagen samt lagen om sprängämnesprekursorer.

Behovsutredningen beskriver även kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen för samma år.

I behovsutredningen framgår även nämndens arbete med bland annat anmälningar, ansökningar enligt miljöbalken m.m., övergripande arbete, remissarbete, administrativt och strategiskt arbete. Utredningen är underlag för nämndens arbete med tillsyn enligt miljöbalken samt kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden antar föreslagen behovsutredning för 2025–2027.

Bakgrund

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse minst en treårsperiod och den ska ses över årligen eller efter behov. Ett register ska också föras över verksamheter som behöver återkommande tillsyn (7 § 1 kap. miljötillsynsförordningen).

I artikel 9 i förordning (EU) 2017/625 beskrivs hur offentlig kontroll ska utföras. Där framgår att kontrollen ska ske med en lämplig frekvens och att den ska vara riskbaserad. Livsmedelsverket har närmare preciserat detta i sin föreskrift (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel. Enligt 3 e § ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska avse en period om minst tre år

Datum
2024-11-22**Diarienummer**
M-2024-816Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för. Planen redovisas i ärende M-2024-818.

I livsmedelslagen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen efterlevs inom alla led. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll. Behovsutredningen omfattar således även livsmedelskontrollen.

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken som Naturvårdsverket tillsammans med de centrala tillsynsvägledande verken tagit fram (Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket, Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten, Socialstyrelsen och Svenska kraftnät) har nämnden att förhålla sig till. Den nationella strategin syftar till att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin innehåller sju tillsynsområden (Avfall, Förorenade områden, Hälsoskydd, Kemikalietillsyn, Miljöfarlig verksamhet, Naturtillsyn och Vattenverksamhet). Vart och ett av dessa har inringade fokusområden med tillhörande preciseringar kopplade till sig. Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Preciseringarna utgör strategi för att uppnå effektmålen. Förutom att peka ut viss tillsyn under perioden lyfter strategin också fram andra åtgärder som stärker fokusområdena, exempelvis tillsynsvägledning.

Den nationella tillsynsstrategin omfattar en period om fyra år, nu gällande strategi omfattar åren 2022–2025. Inom varje fokusområde finns det sedan förslag på tillsynsaktiviteter. Formellt behöver myndigheten inte göra de föreslagna aktiviteterna men måste i sin tillsynsplan förhålla sig till dem och motivera varför man inte anser sig behöva göra dem. Likaså kommer Naturvårdsverket i sina årliga inrapporteringar efterfråga uppgift om progress utifrån den nationella strategin.

Det övergripande syftet med en behovsutredning är att åskådliggöra det sammanvägda behovet av kontroll och tillsyn för att klara uppdraget enligt lagstiftningen och främja en hållbar utveckling. Behovsutredningen redogör för det sammanlagda behovet av resurser, det vill säga behovet av resurser för såväl operativ kontroll som tillsyn, förebyggande information, prövning och administrativt arbete. Behovsutredningen omfattar samtliga av nämndens åtaganden inom tillsyns- och kontrollområdet, både tillsyn, övrig ärendehandläggning och tillsynsrelaterat övergripande arbete.

Datum
2024-11-22**Diarienummer**
M-2024-816Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström**Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning****Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken**

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken har beaktats i behovsutredningen. I bilaga 1 i behovsutredningen redovisas nämndens arbete utifrån fokusområdena i den nationella tillsynsstrategin. Nämnden har haft god progress och aktiviteterna inom tillsynsområdena är huvudsakligen redan omhändertagna.

Sammanfattning av behovsutredningen och närmare beskrivning av miljöavdelningens resurser

I tidigare behovsutredningar innan 2023 framkom att det inte fanns balans rörande behov av resurser och bedömd tid för tillsyn m.m. enligt miljöbalken, kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen samt den omfattande tiden för övergripande tillsynsrelaterat arbete. Sedan dess har ytterligare en miljö- och hälsoskyddsinspektör anställts. Resursbehovet är nu i balans utifrån det bedömda behovet i denna behovsutredning. Det finns marginaler att arbeta med såväl planerat som händelsestyrt arbete och remissarbete med mera.

Inför och under 2024 har nödvändiga omstruktureringar gjorts av arbetsfördelningen så att det inför 2025 enbart finns en medarbetare som arbetar heltid inom livsmedelskontrollen. Detta eftersom ny riskklassningsmodell samt nedlagda livsmedelsverksamheter har medfört ett mindre behov av livsmedelskontroll. I samband med att en livsmedelsinspektör avslutade sin anställning omstrukturerades tjänsten om till en miljökoordinator tjänst. Detta är en ny befattning som inte har funnits tidigare. Denna medarbetare börjar sin anställning i januari och kommer bland annat att ansvara för övergripande tillsynsrelaterat arbete såsom system- och webbadministration, digitalisering, samordna beredskapsarbetet och verksamhetsutveckling, arbeta med taxeprojekt samt viss handläggning inom miljö- och hälsoskydd. Resterande medarbetare är miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Medarbetare inom miljö- och hälsoskydd samt miljöchefen arbetar även med miljöfrågor i fysisk planering och miljöövervakning.

Personalrelaterade händelser såsom uppsägningar, deltidstjänster, personalvakansers omfattning och långtidssjukskrivningar, kommer att påverka möjligheten att arbeta i enlighet med behovsutredningen och därmed progressen inom tillsynen och kontrollen.

Det är viktigt att framhålla att behovsutredningen är en bedömning utifrån nu kända förhållanden, utredningen per se tar inte hänsyn till individuella förutsättningar att utföra arbetsuppgifterna och stora oförutsägbara händelser som kräver mycket resurser eller andra arbetssätt.

Datum
2024-11-22**Diarienummer**
M-2024-816Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Nedan följer en sammanställning över behovsutredningens olika områden.

Behovsutredningens områden	Bedömt behov 2025 (timmar)	Bedömt behov 2026 (timmar)	Bedömt behov 2027 (timmar)
Livsmedelskontroll	1311	1291	1291
Tillsyn och ärendehandläggning enligt miljöbalken, plan- och bygglovsfrågor, reservatstillsyn och miljöövervakning m.m	8136	8268	8028
Övergripande tillsynsrelaterade uppgifter	4567	4360	4140
Total behov (timmar)	14 014	13 919	13 459
Årsarbetskrafter	10	10	10

Utredningar och lagförslag som kan påverka behovsutredningen

Livsmedelskontrollen

För närvarande pågår en översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan. Detta sker utifrån ett kommunikédirektiv från landsbygds- och infrastrukturdepartementet med syftet att förenkla för företagen (dir. 2023:170)¹.

En särskild utredare ser över hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i livsmedelskedjan organiseras och finansieras inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter. Syftet är bland annat att skapa en mer effektiv kontrollstruktur som förenklar för livsmedelsföretagen. Såväl ansvarsfördelningen mellan de myndigheter (Livsmedelsverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna och kommunerna) som utför livsmedelskontroll som finansieringen för kontrollen ska analyseras. Uppdraget ska redovisas senast 31 mars 2025.

I kommunikédirektivet anges att utmaningarna i livsmedelskedjan främst beror på hur Sverige har valt att fördela ansvaret för den offentliga kontrollen och den offentliga verksamheten. Kontrollorganisationen har stor betydelse för företagets tillväxt och konkurrensmöjligheter. Många av kontrollmyndigheterna är små och har få anställda för att utföra uppdraget.

Det ökar risken för att kontrollerna inte blir effektiva eller likvärdiga och innebär utmaningar för kontrollmyndigheterna att upprätthålla nödvändig kompetens. Utredaren

---

¹ [En översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företagen - Regeringen.se](#)

Datum
2024-11-22**Diarienummer**
M-2024-816Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

behöver därför analysera om ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet bör fördelas på ett annat sätt än i dag för att skapa bättre förutsättningar för en likvärdig, enhetlig och effektiv kontroll samtidigt som det ska bli enklare för företagen. Det finns flera alternativ för att komma till rätta med de problem som den nuvarande organisationsstrukturen medför. Ett sätt kan vara att låta den grundläggande strukturen bestå, men att på ett bättre sätt klargöra gränsdragningen mellan olika kontrollområden och utöka den statliga styrningen för att uppnå ökad effektivitet, enhetlighet och likvärdighet i kontrollen. Ett annat sätt kan vara att ändra strukturen på ett mer grundläggande sätt och till exempel koncentrera kontrollansvaret för livsmedelstillsynen helt eller delvis till vissa kommuner, regioner eller statliga myndigheter.

Vid miljöchefsträffen i november 2024 inom Miljösamverkan Stockholm framkom uppgift om att utredaren främst fokuserar på ett förstatligande.

Risken finns att en kommun som Danderyd, som har relativt få objekt att utöva livsmedelskontroll på och enbart en tjänst inom livsmedelskontrollen, inte kommer ha kvar uppgiften med livsmedelskontroll i framtiden. Slutredovisningen av uppdraget ska analyseras och beslut fattas om Sveriges kontrollorganisation.. Om det blir sådana konsekvenser för nämnden att livsmedelskontrollen i framtiden inte kommer att vara kvar kommer det att ske efter en övergångsperiod. Det är möjligt att en sådan övergångsperiod sker framåt 2028 när kontrollperioden utifrån riskklassningsmodellen är slut eller till 2030. Detta kommer att framgå i utredningen. Därmed torde inte denna behovsutredning påverkas av utredningens resultat men den måste beaktas i behovsutredningen för 2026–2028 när mer information finns.

Avfallstillsynen

Klimat och näringslivsdepartementet har i promemorian Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi (KN2024/02249) lämnat förslag på en reformerad och moderniserad avfallslagstiftning för att förebygga avfall och öka materialåtervinningen så att Sverige ska kunna nå de inom EU överenskomna målen på området. Förslaget är nu ute på remiss till den 14 februari 2025. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

I förslaget föreslås att länsstyrelsen övertar tillsynen gällande den kommunala avfallshanteringen, avfallstransportörer och avfallshanteringen vid tillståndspliktiga verksamheter. Därmed kommer, om förslaget går igenom i sin nuvarande utformning, kommunen inte att kunna bedriva tillsynsprojekt rörande avfallstransportörer inklusive avfallsbrottslighet knutet till dessa eller tillsyn av upphandlade kommunala avfallsentreprenörer. Uppföljande tillsyn av avfallstransportörer är planerad 2025 inklusive insatser med polisen rörande avfallstransporter. Tillsyn av kommunala entreprenörer är planerad till 2025. Kommunen har enbart en tillståndspliktig verksamhet, reservkraften vid Danderyds sjukhus, där avfallstillsynen påverkas om inte länsstyrelsen väljer att lämna över tillsynen också i denna del. Avfallshanteringen inom ramen för den tillsynen är mycket begränsad.

Datum
2024-11-22**Diarienummer**
M-2024-816Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Då denna promemoria nu är ute på remiss får dess konsekvenser för tillsynen och behovsutredningen utredas närmare under 2025 inom ramen för behovsutredningen för åren 2026–2028.

Särskilt arbete med kris- och beredskapsarbete

Kontoret kommer under 2025–2027 att vara delaktig i kommunövergripande beredskapsarbete. Under 2025 planeras ett kommunövergripande arbete med beredskapslager, nödvattenutrustning och etablering av en nödvattengrupp. Detta berör främst livsmedelskontrollen.

Under 2025 kommer kontoret fokusera extra mycket på beredskapsarbete inom livsmedelskontrollen och miljö- och hälsoskyddstillsynen. Arbeta kommer att utgå ifrån handböcker från Livsmedelsverket respektive Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Beredskapsplanen för livsmedelskontrollen kommer att uppdateras. Uppdateringen utgår ifrån livsmedelsverkets handbok Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap (2023)². Flera medarbetare har och ska gå livsmedelsverkets kurs Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap. Livsmedelsverket har även seminarieövningar för krisberedskapsarbetet inom livsmedelskontrollen som kommer att användas.

Kontoret saknar idag en beredskapsplan för miljö- och hälsoskyddstillsynen. Planen kommer att tas fram under 2025 och utgå ifrån MSB handbok för kommunal beredskap inom miljö- och hälsoskydd³.

Särskilt arbete med taxeutredningar

Under 2025 kommer ny taxa att utredas för såväl livsmedelskontrollen som miljö- och hälsoskyddstillsynen. Omvärldsanalys och en genomgång av parametrar ska gås igenom och förslag på nya timavgifter ska arbetas fram. Detta taxearbete är omfattande och ingår i behovsutredningen. Arbetet utförs i projektform av miljöchefen, miljökoordinatoren och ett urval av miljö- och hälsoskyddsinspektörer respektive livsmedelsinspektören.

Hållbarhet

Nämnden arbetar inom ramen för tillsynen enligt hållbarhetspolicyn för Danderyds kommun (KS 2021/0427).

De tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet beaktas. I kommunen innebär de tre dimensionerna följande och utgör grund för de vägledande principerna som läggs fast genom denna policy. Med ekologisk hållbarhet avser kommunen ett resurseffektivt samhälle med minimerad användning av skadliga kemikalier, där naturen har ett skyddsvärde och vår rätt att förändra och bruka den är förenad med ansvar att förvalta den väl. Ett samhälle där livskraftiga ekosystem och invånarnas rekreationsmiljöer upprätthålls och utvecklas, och som har god förmåga att

---

² Livsmedelsverket. 2023. Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap.

³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. 2023. Handbok i kommunal krisberedskap – 2. Kommunala verksamheter – Miljö- och hälsoskydd.

Datum
2024-11-22**Diarienummer**
M-2024-816Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

förebygga och hantera klimat- och miljömässiga utmaningar. Med social hållbarhet avser kommunen en hållbar samhällsutveckling där grundläggande mänskliga behov uppfylls, för såväl dagens generation som kommande generationer. Ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader, är delaktiga i samhällsutvecklingen och som känner tillit till varandra och till samhällets olika delar. Med ekonomisk hållbarhet avser kommunen ett samhälle där de ekonomiska resurserna används på ett sätt som främjar ekologisk och social hållbarhet, där vi inte skjuter kostnader på framtiden, där företagsklimatet är gott och där invånarnas ekonomiska välfärd främjas bland annat genom goda möjligheter till utbildning, boende och arbete.

I policyn framgår att beslutsunderlag bör belysa och analysera ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter, om de är relevanta i ärendet. Generellt kan poängteras att miljö- och hälsoskyddstillsynen i sin natur bidrar till den ekologiska och sociala hållbarheten. Nedan följer en beskrivning över behovsutredningens påverkan på den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten.

Ekologisk hållbarhet

Behovsutredningen utreder nämndens behov att utföra sitt uppdrag inom miljöområdet och i enlighet med miljöbalken med flera lagstiftningar. Reservatstillsynen behandlas i behovsutredningen. Behovsutredningen beskriver även nämndens mål med en inriktning för sin kemikalietillsyn och tillsynsprojekt med syfte att minska kemikalieanvändningen. Den ekologiska hållbarheten beaktas inom ramen för arbetet med förorenade områden, som har som syftet att kommunen ska bli mindre förorenad. I behovsutredningen ingår arbete inom ramen för kommunens miljö- och klimatprogram samt klimatanpassningsplan. Den ekologiska hållbarheten är sammantaget central i behovsutredningens natur.

Social hållbarhet

Behovsutredningen belyser nämndens behov av att skydda människors hälsa inom ramen för hälsoskyddstillsynen och även inom ramen för livsmedelskontrollen, vilket bedöms bidra till en social hållbarhet. Barnperspektivet behandlas inom ramen för hälsoskyddstillsynen då tillsyn av förskola och skola medför bättre fysisk miljö för barnen. Även utifrån livsmedelskontrollen inom förskola och skola är barnperspektivet, utifrån en säker och hygienisk kost, beaktad.

Ekonomisk hållbarhet

Utredningen har även bäring på den ekonomiska hållbarheten utifrån att ekonomiska resurser ska användas där de gör mest miljö- och hälsonytta. Tillsynen och kontrollen i sig innebär ett lärande och kan i vissa fall även bidra till effektiviseringar, t.ex. inom ramen för energitillsynen, som kan ha bäring på ekonomin för en verksamhet. Det systematiska arbetet med förorenade områden kan i sig innebära att områden som inte tidigare har kunnat exploateras för bebyggelse nu kan det. Hälsoskyddstillsynen medför en förbättrad boendemiljö, vilket i sig bidrar till den ekonomiska hållbarheten.

Datum
2024-11-22

Diarienummer
M-2024-816

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Behovsutredningen har arbetats fram systematiskt och påbörjades vid planeringskonferens med medarbetarna på miljöavdelningen under hösten 2024. Den nationella tillsynsstrategin har gått igenom, så att nämnden ska kunna uppfylla sina åtaganden under strategiperioden. Den nationella kontrollplanen hanteras i nämndens kontrollplan för åren 2025 – 2027 (M-2024-818).

Omvärldsbevakning har skett inom ramen för Miljösamverkan Stockholm avseende miljömässigt motiverade tillsynsprojekt.

Närmare precisering av nämndens tillsyn för 2025 görs i tillsynsplanen (M-2024-817), som behandlar miljöbalkstillsynen m.m., samt kontrollplanen som behandlar livsmedelskontrollen enligt livsmedelslagstiftningen (M-2024-818).

Nämnden arbetar inom ramen för tillsynen enligt hållbarhetspolicyn för Danderyds kommun (KS 2021/0427).

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Helene Boström
Miljöchef

Handlingar som hör till beslutet:

1. Tjänsteutlåtande. Antagande av behovsutredning för 2025–2027
2. Behovsutredning för miljö- och stadsbyggnadsnämnden för 2025–2027